

MÚZEUMI ÖRÖKSÉG ÉS MÚZEUMI KOMMUNIKÁCIÓ

– konferenciafelhívás –

Marosvásárhely, 2023. szeptember 29–30.

A múzeumok növekvő szerepe a társadalmi kommunikációban nyilvánvaló. Az utóbbi évtizedekben a múzeumokat egyre erőteljesebb és folyamatos elmozdulás jellemezte a múlt tárgyi emlékeinek megőrzéstől az örökségtermelés és -reprezentáció, valamint a részvételen alapuló kommunikáció és a reflexív gondolkodás irányába. A múzeum ma már nem csupán helyet ad a különböző szempontok alapján összeválogatott (mű)tárgyaknak, nemcsak keretül szolgál a muzeológusi, illetve a kurátori munka számára, hanem meghatározó erővel bír a falain belül zajló munka során létrejövő jelentések termelése szempontjából a létrehozó és a befogadó oldalán egyaránt.

Ahogy Frazon Zsófia találóan írja: „a múzeumok a társadalmi kommunikáció intézményei, és mint ilyenek a rendelkezésükre álló tárgyakból és forrásokból elképzeléseket, narratívákat, jelentéseket, interpretációkat állítanak elő, vagy generálnak. A múzeum a kiállításával elmondja, hogy – szerinte – mi fontos, mi értékes, mi nagyra becsülendő, továbbá, hogy mi nemzeti, regionális, mi autentikus. A múzeum a tudományról, a társadalomról, a politikáról és a gazdaságról kialakított kommunikáció és vita fóruma.”

A nemzetközi szinten elfogadott új definíciója értelmében a múzeum olyan, a társadalom szolgálatában álló intézmény, amely egyrészt „kutatja, gyűjti, megőrzi, értelmezi és kiállítja a tárgyi és szellemi örökséget”, másrészt „a nyilvánosság számára nyitott, hozzáférhető és befogadó, elősegíti a sokszínűséget és a fenntarthatóságot”, harmadrészt pedig „etikusan, szakszerűen és a közösségek részvételével működik és kommunikál, változatos tapasztalatot nyújtva az oktatás, a szórakozás, a reflektív gondolkodás és a tudásmegosztás terén”.

Ebben az új definícióban a múzeumi kommunikációra még nagyobb hangsúly helyeződik, hiszen az egyirányú és irányított/frontális ismeretátadás helyett a közösségek és közönségek részvételével történő tudásmegosztás és társadalomépítő kommunikáció fontosságát hangsúlyozza. Ez új kihívások elé állítja a múzeumokat és a múzeumok közönségét egyaránt. Nemcsak a múzeumi bemutatás módja, hanem a látogatás mikéntje is megváltozik, amit tovább bonyolít az egyre erősödő/gyorsuló múzeumi digitalizáció, valamint a virtuális kiállítások és múzeumok elterjedése, illetve ezzel összefüggésben az eredeti és másolat, valamint a reális, virtuális és aktuális összefüggéseinek elméleti és gyakorlati kérdéseinek jelenléte.

A Kriza János Néprajzi Társaság az idei vándorkonferencia keretében ezeknek a fenti gondolatoknak az ismeretében a múzeum mibenlétével, az örökség (ezen belül is digitális örökség) és a múzeumi munka kapcsolatával, illetve a múzeumi kommunikáció (ezen belül is főleg az online kommunikáció) és a múzeumi digitalizáció kérdéseinek összefüggéseit kívánja körüljárni. A konferencián elsősorban a magyarországi és erdélyi muzeológiát érintő sürgető feladatokat és kihívásokat kívánjuk érinteni.

Konferenciánk olyan kérdéseket kíván körüljárni mint:

1. A Kelet-Közép európai térségben mi jellemzi a digitális technológia múzeumi adaptációjának folyamatát, valamint a digitális technológiának a kiállításszervezésben betöltött szerepét, másrészt – ez előbbivel mintegy szoros összefüggésben – a múzeumi online kommunikáció folyamatát.
2. Milyen feladatok és kihívások előtt állnak a múzeumok a digitális átállás tekintetében.
3. Miként alakul napjainkban a múzeum szerepe a társadalomépítő kommunikációban, hogyan jelennek meg a múzeum falain belül és a múzeumi kommunikációban a kortárs társadalmi problémák, miként termelődnek a múlt és a másikkal kapcsolatos jelentések és miként segítik ezek társadalmi jelenségek megértését, a másság/sokféleség elfogadását.
4. Múzeum és örökség, múzeum és turizmus viszonya.
5. A digitális örökség és múzeumi digitalizáció kérdései.
6. A virtuális múzeum esélyei és az online terekhez kötődő, ott zajló múzeumi gyakorlatok kihívásai, múzeumi kommunikáció online és offline környezetben.
7. Melyek a romániai (az erdélyi) és a magyarországi muzeológia legégetőbb feladatai és kihívásai.
8. A látogatói tekintet alakulása és szerepe a kortárs kiállítás- és múzeumi tárlatvezetés tervezésében.

Az előadások időtartama 20 perc, amelyet 10 perc vita követ. A konferencia időpontja 2023. szeptember 29–30., helyszíne a Marosvásárhelyi Kultúrpalota kisterme, valamint a Maros Megyei Múzeum konferenciaterme. Terveink szerint a konferencia hagyományos formában, fizikai jelenlét mellett kerül megszervezésre, kivételes esetben azonban online részvételt (a Zoom felületen közvetített előadást) is elfogadunk.

A résztvevők jelentkezési szándékát, valamint a tervezett előadás címét a kriza@kjnt.ro email-címre várjuk, legkésőbb *2023. szeptember 1-jén 14.00 óráig*. Az előadások szövegének szerkesztett változatát a KJNT kiadványában publikáljuk. A kéziratokat a kötethez legkésőbb október 30-ig várják a kriza@kjnt.ro email címre.

Az előadók számára szállást és étkezést biztosítunk, útiköltséget pedig a lehetőségeinkhez mérten térítünk.

Szervezők:

Kriza János Néprajzi Társaság
Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar, Alkalmazott
Társadalomtudományok Tanszék
Maros Megyei Múzeum
Néprajzi Múzeum, Budapest

A konferencia szervezőbizottsága:

dr. Jakab Albert Zsolt, a Kriza János Néprajzi Társaság elnöke
dr. Vajda András, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem docense
Pop Angela, a Maros Megyei Múzeum igazgatóhelyettese
dr. Berényi Marianna, a Néprajzi Múzeum kommunikációs főosztályvezetője

A konferencia titkárai:

dr. Nagy Ákos, Kriza János Néprajzi Társaság, tudományos munkatárs
Tatai Orsolya, a Maros Megyei Múzeum muzeológusa